

บทความวิจัย

พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูด้วยระบบอีคลิป (e-CLIP) An Investigation of Teachers through e-CLIP System

มนตรี แยมกลีกร¹

พงศ์เทพ จิระโร²

วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ต่อเนื่องจากโครงการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ สู่มาตรฐานสากลในเครือข่ายโรงเรียน EIS โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียนด้วยรูปแบบการพัฒนาครู โดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-CLIP) กลุ่มตัวอย่างคือ ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,602 คน การดำเนินการวิจัยเน้นกระบวนการศึกษาชั้นเรียน ภายใต้ระบบอีคลิป จำนวน 6 วงรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบประเมินทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ 2) แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีและระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ 3) แบบวัดความพึงพอใจของครูต่อการใช้ระบบจัดการเรียนในระบบอีคลิป และ 4) แนวคำถามสัมภาษณ์ครูผู้ใช้ระบบอีคลิป เก็บข้อมูลโดยผู้ช่วยนักวิจัยที่ได้สร้างความเข้าใจร่วมกันถึงแนวทางการเก็บข้อมูล ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงบันดาลใจของครูในการเข้าร่วมโครงการฯ ครึ่งนี้ ร้อยละ 100 มีอิทธิพลมาจาก นโยบายจากผู้บริหาร ครูที่เข้าร่วมโครงการ มีความเห็นว่า การมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษทำให้เกิดโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนขณะสอน ครูที่สอนตามโครงการนี้ ส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง ครูมีความพยายามในการใช้ภาษาอังกฤษ มีการออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม แต่การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้มีน้อย ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของครูมีทักษะที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น และความพึงพอใจของครูต่อการใช้ระบบอีคลิ้อยู่ระดับมากที่สุด

1 รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, E-mail: g2359montreeya@kurupatana.ac.th

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.สาขาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, E-mail: pongthep@buu.ac.th

3 อาจารย์ ดร. สาขาเทคโนโลยีการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา E-mail: g5884wilawanph@kurupatana.ac.th

โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.85 นอกจากนั้น ครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลการวิพากษ์ที่ทำให้ครูได้มีโอกาสรับรู้ถึงข้อคิดเกี่ยวกับการสอน ที่แตกต่างไปจากการรับรู้ของตนเอง

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ของครู, การบูรณาการภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน, e- CLIP

Abstract

This research study is an extended study developed from the teacher development project calls “Science, Mathematics, Computer education’ s Teachers Development Project using English Integrated Studies within EIS School Network”. Its main objective is to develop learning behaviors of the teachers while teaching in the classroom. In another word, it intends to enhance the teachers’ capacities through “on the job training method. The utilization of electronic communication system is also featured in this research. The sample groups of teachers are those affiliated with OBEC from 1,602 teachers. The concept of Lesson Study method designed under the Content and Language Integrated Pedagogy via electronic communication or e-CLIP system is used as the main research process in this study. This e-CLIP system was repeated 6 cycles as its model required in order to collect sufficient and reliable data. Additionally, the data collecting instruments are 1) English Proficiency Evaluation Form, 2) ICT Skills Evaluation Form, 3) Survey of Teachers’ satisfaction toward the application of e-CLIP system and, 4) Interviews guideline of teachers about the application of e-CLIP system. Also, more than 15 experienced research assistance were involved in the data collection.

The research result reveals that the major inspiration of teachers’ decision in using e-CLIP system in their classroom derives from the support of the school principals’ policy. Approximately 100% of those who used e-CLIP were achieved through the supports of school executives. It also shows that the level of interaction between teachers and students depended on the level of English skills of the teachers for which; most of the teachers were able to use English proficiently. With respect to the ICT skills, the teachers were able to enhance this skill through the application of e-CLIP system. The result also shows the teachers’ satisfaction of the use of “Lesson Study method through e-CLIP system” in their classroom for 4.85 out of 5 because this model allowed them to learn and reflect upon their performances through exchanges of comments and ideas among the teachers in the program.

Keywords: Teachers’ Learning Management, Integration of English Language in Classroom, e-CLIP

บทนำ

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสังคมแห่งความก้าวหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยี และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องสร้างและพัฒนาเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความถนัด ความพร้อมที่จะขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศสู่การพัฒนาประเทศ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และสังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดีขึ้น บุคลากรทุกภาคส่วนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูปการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่ดีและเพียงพอ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นให้การจัดอันดับการศึกษาของไทยอยู่ในอันดับที่ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการบริหารจัดการเรียนการสอน แนวทางของการพัฒนานวัตกรรมทางด้านกระบวนการการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนในรูปแบบสองภาษา (EIS: English for Integrated Studies) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้วัตรกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและระบบการวัดและประเมินผลการเรียนแนวใหม่ที่เน้นพฤติกรรมเรียน ตามหลักการของรูปแบบ EIS เป็นวัตรกรรมการเรียนรู้ที่สามารถจัดการเรียนรู้รูปแบบสองภาษาโดยหลักการพึ่งตนเอง

พัฒนาองค์ความรู้มาจากการปฏิบัติและพัฒนากระบวนการอบรมครูแนวใหม่ เช่น เทคนิคการสื่อสารสองภาษาจากรูปแบบการสอนการสื่อสารภาษาอังกฤษที่สั้นง่าย คั่นเคยผ่านสื่อภาษาอังกฤษที่หลากหลาย เทคนิคการสอน การสร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู การจัดกิจกรรมการสนทนา แลกเปลี่ยนและอภิปรายในห้องเรียน/ โรงเรียนผ่านหลักสูตรขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการ จัดกิจกรรมเชื่อมโยง ห้องเรียน/โรงเรียนสู่นานาชาติและสร้างเครือข่ายพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนรู้กับนานาชาติเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเรียนที่สัมพันธ์กับความรู้พื้นฐาน ทักษะ และทัศนคติของผู้เรียน เป็นวิธีการแบบมุ่งประสบการณ์ของผู้เรียนในชั้นเรียนบูรณาการภาษาและเนื้อหาเนื้อครูจะสอดแทรกภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนโดยการสอนคำศัพท์ เนื้อหาและนำผู้เรียนไปสู่การบรรลุกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางเนื้อหาสาระ และภาษา เมื่อผู้เรียนพบอุปสรรคทางภาษาในการสื่อสารจะเป็นโอกาสให้ผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการตอบสนองความต้องการในการใช้ภาษาของผู้เรียนในบริบทจริงที่เกิดขึ้นระหว่างกิจกรรมการเรียน ผู้สอนจะคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานของ ผู้เรียนทั้งทางสาระการเรียนรู้และพื้นฐานทางภาษาเป็นสำคัญอาจจะต้องมีการพูดทบทวนหลายครั้งและอาศัยระยะเวลา การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้มีโครงการพัฒนาผู้บริหาร และครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการสู่มาตรฐานสากล ในเครือข่ายโรงเรียน EIS: English for Integrated Studies ด้านการจัดการเรียน

การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อการศึกษาแบบบูรณาการผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (Teachers Competencies development on Content and Language Integrated Pedagogy via Electronic Communication system: e-CLIP) (อีคลิป) การเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อการศึกษาแบบบูรณาการ (English for Integrated Studies : EIS) ใช้รูปแบบการพัฒนาครูจากผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานและส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์โดยการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) ต่อผลการปฏิบัติการสอนจริงในชั้นเรียน (Classroom Based Development) โดยวิธีการให้กลุ่มครู ผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่ทางการจัดการศึกษา (Peer Coaching) เป็นผู้สะท้อนผลร่วมปรึกษาแนะนำ การปฏิบัติในการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ (English for Integrated Studies) การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยกระบวนการพัฒนาผ่านระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Communication) และดำเนินการศึกษาวิจัยควบคู่กับการพัฒนาเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียนโดยวิเคราะห์จากการแสดงออกของครูที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างชัดเจนและส่งผลในเชิงบวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งพิจารณาจากการวางแผนการจัดการเรียนรู้อันเกิดจากการจัดการเรียนรู้จริงในชั้นเรียนและศึกษาพฤติกรรมเรียนของนักเรียนที่ได้เรียนรู้กับครูที่พัฒนาตนเองด้วยระบบการพัฒนาดังกล่าว

ว่าการเรียนรู้ของนักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงมีโอกาสได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่ความสำเร็จ มีแรงบันดาลใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครู การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การได้รับโอกาสให้พัฒนาทักษะการคิด ทักษะการค้นคว้า ทักษะการแก้ปัญหาหรือหาข้อสรุปจากข้อคำถามโดยมีการติดตามและประเมินผลครูที่ผ่านการพัฒนาเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูเป็นรายบุคคลโดยไม่ทิ้งชั้นเรียนและให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนการสอน การออกแบบการเรียนรู้ตามสาระและบริบทของแต่ละโรงเรียน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียน ด้วยรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานและส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (อีคลิป) โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาตนเองในระดับชั้นเรียน ด้วยรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่เข้าร่วมโครงการ
อีคลิป์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 เขตพื้นที่การศึกษา รวมจำนวน
1,602 คน ดังนี้

- 1) สพม.9 ประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี
และจังหวัดนครปฐม จำนวน 231 คน
- 2) สพม.40 จังหวัดเพชรบูรณ์
จำนวน 258 คน
- 3) สพม.39 ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก
และจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 236 คน
- 4) สพม.36 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย
และจังหวัดพะเยา จำนวน 178 คน
- 5) สพม.22 ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม
และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 190 คน
- 6) สพม.18 ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี
และจังหวัดระยอง จำนวน 122 คน
- 7) สพม.11 ประกอบด้วย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
และจังหวัดชุมพร จำนวน 200 คน
- 8) สพม.1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 187 คน

ได้มาจากการสมัครใจเข้าร่วมของครู
ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้อำนวยการเขตพื้นที่
ที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยเป็นตัวแทน
ครอบคลุมทุกภูมิภาค

ตัวแปรที่ศึกษา

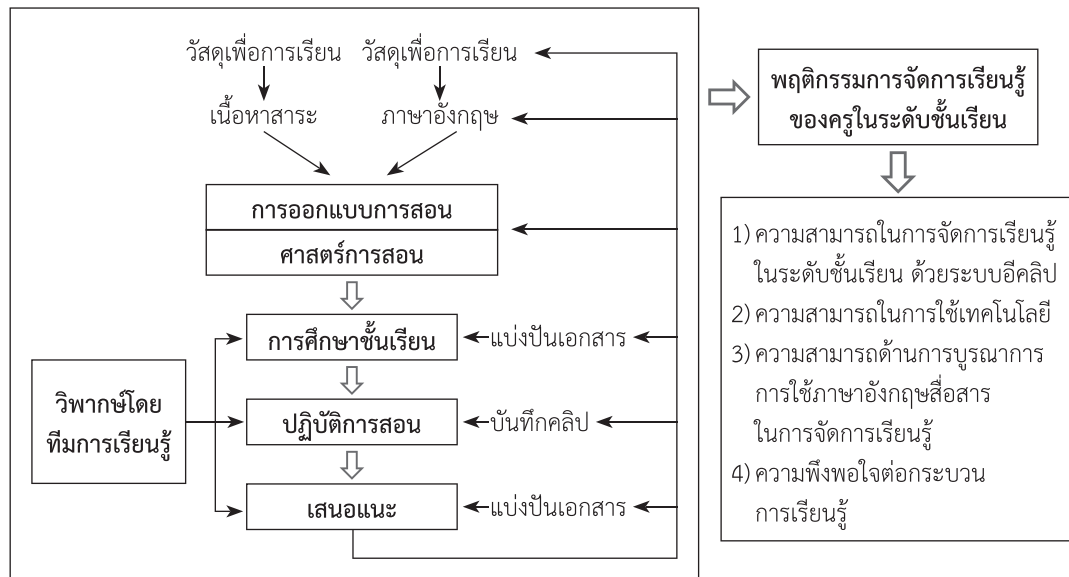
ตัวแปรต้น

ระบบอีคลิป์ (e-CLIP)

ตัวแปรตาม

- 1) พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของ
ครูที่พัฒนาตนเองในระดับชั้นเรียน ด้วยรูปแบบ
การพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐาน
ผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์
 - 2) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบ
บูรณาการกับสาระการเรียนรู้
 - 3) ทักษะการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบ
การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนากระบวนการ
จัดการเรียนรู้ของตนเองและการเรียนผ่านระบบ
การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์
 - 4) ความพึงพอใจของครูตาม
กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study)
- ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือน
มีนาคม พ.ศ. 2558 – ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระบบอีคลิป (e-CLIP) คือ รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐาน และส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (อีคลิป) (The Content and Language Integrated Pedagogy via Electronic Communication system: e-CLIP)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การสร้างและพัฒนาระบบอีคลิป (e-CLIP)

ระบบอีคลิป ได้พัฒนามาตั้งแต่การดำเนินงานวิจัย เรื่อง “การวิจัยและพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ สู่มาตรฐานสากลในเครือข่ายโรงเรียน EIS (English for Integrated Studies)

(มนตรี แย้มกสิกร, พงศ์เทพ จิระโร, และ วิลาวลัย โพธิ์ทอง. 2558) ซึ่งได้พัฒนาระบบอีคลิปเพื่อนำมาใช้พัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อการศึกษแบบบูรณาการผ่านการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ และนำมาใช้พัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในงานวิจัยครั้งนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เผยแพร่นวัตกรรม (ระบบอีคลิป) ดำเนินการดังนี้

1. ขึ้นวางแผนพัฒนาการฝึกอบรมขยายผลทั่วประเทศ โดยดำเนินการพัฒนาขยายผลให้กับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ในเครือข่ายโรงเรียน EIS ทั่วประเทศ ให้ได้รับการพัฒนาระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยผ่านระบบ

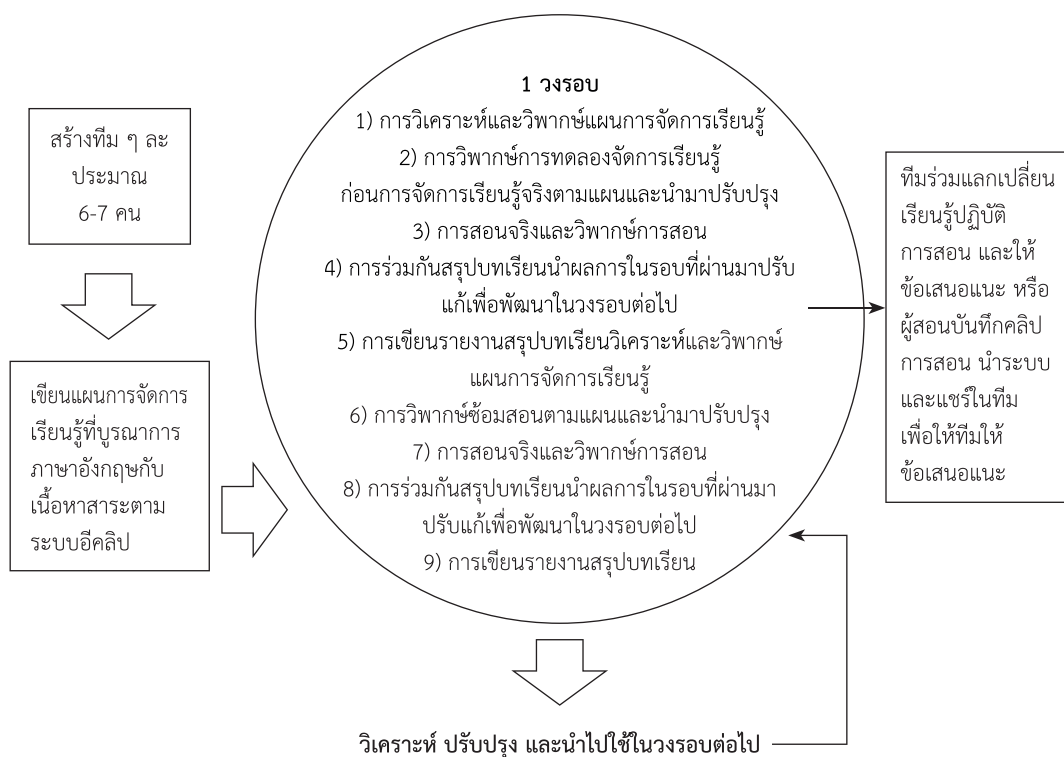
การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อปฏิบัติการขับเคลื่อนในการใช้ระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการศึกษาแบบบูรณาการโดยผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดทำแผนพัฒนาตนเอง ควบคู่กับการพัฒนาความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ซึ่งแผนพัฒนาการฝึกอบรมขยายผลทั่วประเทศ มีจำนวน 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 แผนระดับครูแกนนำรุ่นแรก ครั้งที่ 2 แผนขยายผลครูแกนนำรุ่นสอง และครั้งที่ 3 แผนขยายผลระดับเครือข่าย

2. ขั้นตอนดำเนินการจัดประชุม เผยแพร่การจัดการเรียนรู้ในระบบอีคลิป ให้กับผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 8 เขต กระจายทุกภูมิภาค ด้วยความร่วมมือของเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 8 เขต และจะมีมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงที่รับผิดชอบ 8 มหาวิทยาลัย เข้าร่วมติดตามผลการดำเนินงาน

การสร้างเครือข่าย มีการแนะนำขั้นตอนการสร้างเครือข่าย พร้อมวิดิทัศน์แนะนำความเป็นมาและกระบวนการทำงานในแต่ละด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการขยายเครือข่ายให้กับผู้บริหารต้นแบบและครูต้นแบบ ทั้งนี้ได้แจกเป็นแผ่นบันทึกข้อมูล (CD) และนำขึ้นในเว็บไซต์ www.e-clip.in.th ซึ่งในระบบเว็บไซต์ดังกล่าว

มีการสร้างระบบการลงทะเบียน เพื่อการทำงาน การสื่อสารข้อมูล และการติดตามผลร่วมกัน ในคู่มือการใช้งานระบบอีคลิป ได้แขวนปรากฏในหน้าเว็บไซต์ จากนั้น ได้มอบหมายภารกิจ การดำเนินการตามวงจรของการพัฒนาการสอนของตนเองของครูด้วยระบบอีคลิป จำนวน 6 วงรอบ ระยะเวลาที่ให้ครูดำเนินการ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือน ธันวาคม 2558

การพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานและส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบอีคลิป) ที่เน้นการปฏิบัติในห้องเรียน เริ่มจากการสร้างทีมการเรียนรู้ ประมาณ 6-7 คน จากนั้นครูแต่ละคนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระของตนเอง โดยการบูรณาการภาษาอังกฤษกับการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาอังกฤษของแต่ละคน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติการในการสอนในชั้นเรียน โดยใช้ภาษาอังกฤษเริ่มตั้งแต่การใช้ภาษาทักทาย คำสำคัญ ศัพท์เฉพาะ และชุดของคำอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ เริ่มแรกอาจบูรณาการภาษาอังกฤษ ร้อยละ 5 จากนั้นอาจค่อย ๆ เพิ่มการใช้ขึ้นเรื่อย ๆ ตามความมั่นใจ โดยมีกระบวนการนำสู่การปฏิบัติใน 1 วงรอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการใช้ระบบ e-CLIP ลงสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน

ระยะที่ 2 การติดตามผลการดำเนินงาน
ใช้เครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่ที่รับผิดชอบติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละเขตพื้นที่ ซึ่งเครือข่ายมหาวิทยาลัยส่วนหนึ่งได้ร่วมดำเนินการติดตามตั้งแต่งานวิจัย เรื่อง “การวิจัยและพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้

ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ สู่มาตรฐานสากลในเครือข่ายโรงเรียน EIS (English for Integrated Studies) และมีมหาวิทยาลัยเข้าร่วมติดตามเพิ่มเติมจำนวน 2 มหาวิทยาลัย ทีมคณะนักวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อการติดตามผลการพัฒนาขยายผล และเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษา	มหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบ
- สพม.9 ประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดนครปฐม	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- สพม.40 จังหวัดเพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- สพม.39 ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดอุตรดิตถ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร/ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- สพม.36 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- สพม.22 ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สพม.18 ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง	มหาวิทยาลัยบูรพา
- สพม.11 ประกอบด้วย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- สพม.1 กรุงเทพมหานคร	มหาวิทยาลัยบูรพา

ระยะที่ 3 วิเคราะห์และสรุปผล เป็น การนำผลการวิจัยติดตามของแต่ละมหาวิทยาลัย มาสังเคราะห์และสรุปร่วมกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สมรรถนะการสอนของครู โดยใช้ระบบอิกลิป มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาด้วย กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study)
2. ข้อสอบหรือแบบประเมินผลสัมฤทธิ์
3. แบบประเมินทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ
4. แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี และระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์
5. แบบวัดความพึงพอใจของครูต่อการใช้ ระบบอิกลิป
6. แนวทางการสัมภาษณ์ครูผู้ใช้ระบบอิกลิป

การหาคุณภาพเครื่องมือ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาด้วย กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) การวิพากษ์ โดยเพื่อนครูและผู้วิพากษ์ตามกระบวนการ

ข้อสอบหรือแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นแบบทดสอบที่ครูผู้สอน สร้างขึ้นเอง โดยสร้างตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นหลัก หาคุณภาพก่อนนำไปใช้ตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการ วิพากษ์จากเพื่อนครูและผู้วิพากษ์ตามกระบวนการ หาคุณภาพหลังนำไปใช้โดยการหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยสูตรความสอดคล้องภายใน KR-20 การหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยการจำแนกกลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน ตามแนวคิด และหลักการของ จุง เทห์พาน

แบบประเมินความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน และกระบวนการสอนโดยใช้ระบบอิคลิป โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร หาคคุณภาพก่อนนำไปใช้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการวิพากษ์จากเพื่อนครูและผู้วิพากษ์ตามกระบวนการ หาคคุณภาพหลังนำไปใช้โดยการหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยสูตรความสอดคล้องภายในของครอนบาค (Cronbach Alpha co - efficient) การหาค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อโดยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment co - efficient)

แบบประเมินทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีและระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หาคคุณภาพก่อนนำไปใช้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการวิพากษ์จากเพื่อนครูและผู้วิพากษ์ตามกระบวนการ

แบบประเมินสมรรถนะการสอนของครู โดยใช้ระบบอิคลิปทั้งหมด คณะนักวิจัยดำเนินการสร้างโดย ศึกษาแนวทางในการประเมินสมรรถนะการสอนของครูจากโครงการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการผ่านการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นทำการสร้าง

เครื่องมือทั้งหมดโดยอ้างอิงแบบประเมินของ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะนักวิจัยเครือข่ายมหาวิทยาลัยทั้ง 8 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ บรรยายตามกระบวนการที่ทำจริง ครอบคลุมตัวแปรพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียน ด้วยรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษตามเนื้อหาในสาระการเรียนรู้ ความพึงพอใจของครู กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติอ้างอิง

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA)

สถิติการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment co - efficient)

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

ตอนที่ 1 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูที่พัฒนาตนเองในระดับชั้นเรียน ด้วยรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

1. ช่องทางการรับรู้การจัดการเรียนรู้ด้วยระบบอีคลิป ตามกระบวนการศึกษาชั้นเรียน พบว่าครูส่วนใหญ่รับรู้การจัดการเรียนรู้ตามระบบอีคลิปจากครูแกนนำ ร้อยละ 76.88 การจัดประชุมอย่างเป็นทางการ ร้อยละ 70.10 และจากไลน์ (Line) กลุ่ม สพม. 39 ร้อยละ 23.12 โดยรับรู้จากคลิ๊ปในยูทูบ (YouTube) ของโครงการฯ น้อยที่สุด ร้อยละ 4.41

2. แรงบันดาลใจในการเข้าร่วมโครงการฯ หลังจากได้รับความรู้จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงบันดาลใจของครูในการเข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 100 คือ นโยบายจากผู้บริหาร

3. การปฏิบัติและความสมบูรณ์ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบอีคลิป ตามกระบวนการศึกษาชั้นเรียน พบว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม มีความสมบูรณ์ของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียนมากที่สุด คือ ครูที่สังกัด สพม.39 จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 98.85 รองลงมา คือ สพม.1 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 98.33 และอันดับที่ 3 คือ ครูที่สังกัด สพม.11 จังหวัดสุราษฎร์ธานีและชุมพร ร้อยละ 87.45 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียน ตามกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study)

ลำดับ	เขตพื้นที่การศึกษา	เครือข่ายวิจัย	จำนวน (N=1,117)	ร้อยละ	ระดับ
1.	สพม.9	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	24	60.72	ปานกลาง
2.	สพม.40	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	3	57.14	อ่อน
3.	สพม.39	มหาวิทยาลัยนเรศวร	679	51.47	อ่อน
4.	สพม.39	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	26	98.85	ดีมาก
5.	สพม.36	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	6	100	ดีมาก
6.	สพม.22	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	8	81.25	ดีมาก
7.	สพม.18	มหาวิทยาลัยบูรพา	363	60.80	ปานกลาง
8.	สพม.11	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	2	87.45	ดีมาก
9.	สพม.1	มหาวิทยาลัยบูรพา	6	98.33	ดีมาก

*เกณฑ์พิจารณา อ่อนมาก 0 – 49, อ่อน 50 – 59, ปานกลาง 60 – 69, ดี 70 – 79, ดีมาก 80 – 100

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้

1. การประเมินทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ นักวิจัยส่วนใหญ่ใช้ประเด็นการประเมินทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนขณะสอน ร้อยละ 23.68 รองลงมา เป็นการใช้ภาษาถูกต้อง ร้อยละ 18.42 และความรู้ ความสามารถ ความพยายาม คุณภาพการบูรณาการโดยรวม อื่น ๆ ร้อยละ 15.79 และประเด็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ น้อยที่สุด ร้อยละ 2.63

2. การประเมินตามสภาพจริงของทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ ครูนักวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาที่สังกัด สพม.36 จังหวัดเชียงรายและพะเยา มีค่าร้อยละของทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ ร้อยละ 100.00 รองลงมาเป็นครูนักวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาที่สังกัด สพม.18 จังหวัดชลบุรีและระยอง ร้อยละ 98.33 และสังกัด สพม.1 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 96.67 โดยครูนักวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาที่สังกัด สพม.40 จังหวัดเพชรบูรณ์ มีค่าร้อยละของทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ น้อยที่สุด ร้อยละ 70.00 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละของทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ของครูที่เป็นกรณีศึกษา จำแนกตามผลงานวิจัยของทีมวิจัยย่อย

ลำดับ	เครือข่ายวิจัย	ร้อยละ	ระดับ
1	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ติดตาม สพม.22 จังหวัดนครพนม มุกดาหาร)	80.00	ดีมาก
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ติดตาม สพม.39 จังหวัดอุตรดิตถ์)	92.69	ดีมาก
3	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (ติดตาม สพม.36 จังหวัดเชียงราย พะเยา)	100.00	ดีมาก
4	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (ติดตาม สพม.40 จังหวัดเพชรบูรณ์)	70.00	ดี
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (ติดตาม สพม.11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร)	84.67	ดีมาก
6	มหาวิทยาลัยบูรพา (ติดตาม สพม.1 กรุงเทพมหานคร)	96.67	ดีมาก
7	มหาวิทยาลัยบูรพา(ติดตาม สพม.18 จังหวัดชลบุรี ระยอง)	98.33	ดีมาก
เฉลี่ย		88.90	ดีมาก

ตอนที่ 3 ทักษะการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

1. นักวิจัยส่วนใหญ่ใช้ประเด็นการประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ของครู ด้านทักษะการถ่าย

และการบันทึกคลิปวิดีโอมากที่สุด ร้อยละ 22.73 ซึ่งมีคำถามดังนี้ คุณภาพการถ่าย, มุมกล้องของภาพ, ความคมชัดของภาพ, ทักษะการบันทึกวีดิทัศน์, ความต่อเนื่องของเนื้อหาภาพและเสียง, ความเหมาะสมของเวลา ถัดมา คือ ทักษะการนำ

ขึ้นเว็บ ร้อยละ 18.18 และลำดับที่ 3 คือ ประเด็น ที่เกี่ยวกับระบบเสียงและระบบแสง ร้อยละ 13.64 ส่วนอีก 4 ประเด็น ได้แก่ การเข้าถึงสารสนเทศ, การประเมินสารสนเทศและเลือกสรรสื่อ, การสื่อสารสารสนเทศอย่างมีจรรยาบรรณ และมีการนำไปใช้จริง น้อยที่สุด ร้อยละ 2.27

2. ผลการประเมินตามสภาพจริง ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบการสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ ของครูหลังการพัฒนาตาม

กระบวนการการศึกษาชั้นเรียน เพิ่มขึ้น กล่าวคือ ครูที่สังกัด สพม.36 จังหวัดเชียงรายและพะเยา มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสมบุรณ์ มากที่สุด ร้อยละ 100 ถัดมา คือ ครูที่สังกัด สพม.9 จังหวัดสุพรรณบุรีและ นครปฐม ร้อยละ 86.13 และครูที่สังกัด สพม.1 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 85.00 โดยครูที่สังกัด สพม.40 จังหวัดเพชรบูรณ์ และ สพม.39 จังหวัดอุดรดิตถ์ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี น้อยที่สุด ร้อยละ 50.00 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าร้อยละของทักษะการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ของครูที่เป็นกรณีศึกษา จำแนกตามผลงานวิจัยของทีมีวิจัยย่อย

ลำดับ	เครือข่ายวิจัย	ร้อยละ	ระดับ
1	มหาวิทยาลัยนเรศวร (ติดตาม สพม.39 จังหวัดพิษณุโลก)*	-	-
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ติดตาม สพม.39 จังหวัดอุดรดิตถ์)	50.00	ผ่านขั้นต่ำ
3	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ติดตาม สพม.22 นครพนมและมุกดาหาร)	80.00	ดี
4	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (ติดตาม สพม.36 เชียงรายและพะเยา)	100.00	ดีมาก
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (ติดตาม สพม.40 เพชรบูรณ์)	50.00	ผ่านขั้นต่ำ
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (ติดตาม สพม.9 สุพรรณบุรีและนครปฐม)	86.13	ดีมาก
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (ติดตาม สพม.11 สุราษฎร์ธานีและชุมพร)	83.67	ดีมาก
8	มหาวิทยาลัยบูรพา (ติดตาม สพม.1 กรุงเทพมหานคร)	85.00	ดีมาก
9	มหาวิทยาลัยบูรพา (ติดตาม สพม.18 ชลบุรี และระยอง)	74.77	ดี
เฉลี่ย		76.20	ดี

* เสนอเฉพาะข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ความพึงพอใจของครูที่เข้าร่วมโครงการตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบอีคลิป (n=679) พบว่า ครูมีความรู้สึกพึงพอใจต่อผลการจัด

การเรียนรู้ด้วยระบบอีคลิป ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 จากรายงานในแบบติดตาม ครูส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจผลการวิพากษ์ เพราะได้ข้อคิดที่ตนเองมองข้ามไป ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ e-CLIP

ความรู้สึก/ พึงพอใจ	จำนวน (n=679)	ร้อยละ
มากที่สุด	601	88.51
มาก	56	8.25
ปานกลาง	22	3.24
น้อย	0	0
น้อยที่สุด	0	0

ค่าเฉลี่ย รวม = 4.85 ความพึงพอใจระดับ มากที่สุด

* เกณฑ์พิจารณาค่าเฉลี่ย

1.00-1.50 น้อยที่สุด, 1.51 - 2.50 น้อย, 2.51 - 3.50 ปานกลาง, 3.51 - 4.50 มาก, 4.51 - 5.00 มากที่สุด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียน ด้วยรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ผลการปฏิบัติการสอนเป็นฐานด้วยกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน พัฒนาสูงขึ้น ซึ่งภาพรวม พฤติกรรมจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการการศึกษาชั้นเรียนของครูมีความสมบูรณ์มาก พิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างครูที่มีความสมบูรณ์ของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียนมากที่สุด คือ ครูที่สังกัด สพม.39 จังหวัดอุดรธานี มีความสมบูรณ์ถึง ร้อยละ 98.85 และกลุ่มตัวอย่างครูที่มีความสมบูรณ์ของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับชั้นเรียนน้อยที่สุด คือ ครูที่สังกัด สพม.39 จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 51.47 สังเกตได้ว่ามีความสมบูรณ์มากกว่า ร้อยละ 50 เนื่องจากครูมีความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามระบบอีคลิปมากขึ้น จากการจัดการฝึกอบรมเพื่อเป็นวิทยากรแกนนำอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่โครงการระยะที่ 1 (มนตรี แยมกสิกร และคณะ, 2558) และพบว่า

โครงการระยะที่ 1 ครูมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่วงรอบที่ 1 ถึงวงรอบที่ 6 โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมยังไม่หลากหลาย วงรอบต่อมา ได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมหลากหลายมากขึ้น ครูมีการปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนมากขึ้น ครูที่เข้าร่วมโครงการมีการพัฒนาตนเองในการเปิดใจรับฟังคำแนะนำของเพื่อนครู อาจารย์อาวุโส ผู้เชี่ยวชาญ และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมากขึ้น สมรรถนะต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนต่อเนื่องมาจนถึงโครงการในระยะที่ 2 และใช้ระบบอีคลิป โดยกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน ใช้ระยะเวลาเร็วและใช้เวลาสั้นกว่าโครงการในระยะที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการ การศึกษาชั้นเรียน เป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ลีวิส (Catherine & Lewis, 2002) มูราตะและ ทาคาฮาชิ (Murata & Takahashi, 2002) ที่ได้ให้ความสำคัญและกล่าวถึงกระบวนการศึกษา

และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาครูประจำการที่ว่า ครูประจำการที่จะได้รับการพัฒนานั้นต้องมีระบบการทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอน คือมีการกำหนดเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาเด็ก มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดจุดประสงค์ 2 ระดับ ได้แก่ จุดประสงค์ในการพัฒนานักเรียนไปสู่การปฏิบัติงานและจุดประสงค์ในการเรียนการสอน แต่ยังมีข้อจำกัดคือ ครูผู้สอนต้องมีเวลาสำหรับการเตรียมการสอนและมีผู้สนับสนุนหรือทีมครูด้วยกันที่จะคอยให้ความคิดเห็นเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยครูในทีมทุกคนต้องมีเวลามากพอในการที่จะร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นซึ่งอาจจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากครูมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการสอนจำนวนมาก อาจจะทำให้ระบบการสอนตามระบบอีคลิป์ ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถ้าไม่ได้รับการติดตาม หรือการบังคับจากหน่วยงานโยบาย

2. ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ของครูที่เป็นกรณีศึกษา พบว่าครูมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ดี อาจเนื่องมาจากกระบวนการใช้ระบบอีคลิป์ ตามกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน ถึง 6 วงรอบ โดยในขั้นตอนการเขียนแผน พบว่า ครูมีความพยายามในการเขียนแผนเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นจากจุดแข็งลำดับที่ 1 ที่พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ มีบางแผนที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษผสมผสานภาษาไทย มีองค์ประกอบสำคัญครบและส่วนใหญ่มีความพยายามและตั้งใจในการพัฒนาตนเองและเขียนแผนเป็นภาษาอังกฤษ และจุดแข็งลำดับที่ 2 คือ ครูผู้สอนได้นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแผนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

เพื่อใช้ในการสอนครั้งต่อไป และเตรียมเนื้อหาภาษาอังกฤษให้ถูกต้องและเหมาะสม สิ่งเหล่านี้ทำให้ทักษะภาษาอังกฤษของครูพัฒนาขึ้นตามระยะเวลาที่ใช้การจัดการเรียนการสอนตามระบบนี้

3. ทักษะการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ของครูที่เป็นกรณีศึกษา หลังการพัฒนาตามกระบวนการ การศึกษาชั้นเรียนเพิ่มขึ้น จากการการสะท้อนคิดของนักวิจัยเครือข่ายที่ได้จากการประเมินภาพรวมเกี่ยวกับจุดแข็งจะเห็นว่า ครูหลายคนสามารถใช้เทคโนโลยีผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างดีและสามารถนำมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ในระดับดี และครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้พยายามถ่ายคลิปการสอนของตนเองอาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศตอบสนองความต้องการของนักเรียนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ประกอบกับการใช้ภาษาอังกฤษภาษาสากลมาเป็นสื่อ ย่อมช่วยให้นักเรียนตื่นตัวสนใจใคร่รู้ แต่ยังมีพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบันทึกกิจกรรมการเรียนการสอนยังคงเน้นกิจกรรมการสอนของครูอยู่กับที่ไม่มีการบันทึกภาพการเคลื่อนไหวอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากการไม่ความสามารถในบันทึกคลิปได้ด้วยตนเอง บางส่วนนักเรียนเป็นผู้บันทึกให้ และบางส่วนขาดทักษะในการบันทึกภาพวิดีโอ

4. ความพึงพอใจ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลการวิพากษ์ เพราะได้ข้อคิดที่ตนเองมองข้ามไปในหลายแง่มุม การได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับภาษาอังกฤษและการใช้ภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นการสอนแบบนี้ทำให้นักเรียนในชั้นมีความตั้งใจ ตื่นเต้น และกระตือรือร้นมากขึ้น

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนขยายผลต่อหน่วยงาน

ข้อเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณานำแนวคิดต่อไปนี้ไปกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติเพื่อการพัฒนาครูประจำการ ดังนี้

1. การพัฒนาครูประจำการ เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยได้อย่างแน่นอน จึงสมควรถือเป็นนโยบายที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างจริงจัง เข้มขันและต่อเนื่อง โดยการพัฒนาครู ควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเป็นกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน โดยหน่วยงานต้นสังกัดต้องสะท้อนความมุ่งมั่น ตั้งใจอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และชัดเจน รวมทั้งต้องมีการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาครูประจำการที่ยั่งยืนและมีคุณภาพ อยู่ที่การสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภายใต้บริบทของแต่ละห้องเรียน นับเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด

2. แนวนโยบายการพัฒนาครูจำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนา จากการฝึกลงมือไปสู่การส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเองจากการปฏิบัติจริงในระดับชั้นเรียน โดยต้องส่งเสริมให้ทำอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ภาคเรียนละ 8 ครั้งต่อคน และควรส่งเสริมบทบาทการริเริ่มการพัฒนาครูประจำการให้เริ่มจากโรงเรียนมากกว่าการกำหนดจากนโยบายส่วนกลาง ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มครูที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และใช้แบบอย่างของการปฏิบัติดีจากกลุ่มครูดังกล่าว เป็นกลุ่มแกนนำ

ในการขยายผล

3. กระทรวงศึกษาธิการ ควรส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์มีบทบาทร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาครูอย่างจริงจัง เพราะที่ผ่านมาศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ ให้เหตุผลของการไม่สามารถเข้าร่วมการนิเทศหรือสะท้อนคิดต่อการสอนของครูได้เพราะมีภาระงานที่ต้องรับ การบริหารโครงการและติดตาม ประสานงานโครงการ จำนวนมากและทำงานไม่ทัน

4. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีศักยภาพเพียงพอในการเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีบทบาทการนำร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาครูอย่างจริงจัง

5. ควรส่งเสริมให้คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครู มีบทบาทร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาครูอย่างจริงจัง

6. ควรส่งเสริมสถานภาพของครูอาวุโสที่มีประสบการณ์การสอน ทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ เพื่อมีบทบาทร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาครูอย่างจริงจัง และส่งเสริมให้กรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาครูประจำการของโรงเรียน และร่วมรับรู้ผลการพัฒนาดตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง จริงจัง

7. ควรต้องจัดกิจกรรมให้การศึกษาและแก้ไขทัศนคติ ความเชื่อของผู้ปกครอง ที่ยังขาดความเชื่อมั่นในศักยภาพการสอนของครูชาวไทย ที่สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งครู นักการศึกษา และผู้ปกครองบางส่วน ยังมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภาษาอังกฤษกับการเรียน

การสอน ซึ่งสอนโดยครูชาวไทยว่าเป็นการใช้ภาษาอังกฤษที่ไม่ดีพอและทำให้นักเรียนเรียนสาระได้อย่างไม่มีคุณภาพ

8. ควรเชื่อมโยงผลการพัฒนาตนเองของครูไปสู่การยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยอย่างน้อยครูที่มีการปฏิบัติการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน ควรจะได้รับการพิจารณาต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ทันที ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างค้ำชูจากองค์กรวิชาชีพ (คุรุสภา) รวมถึงการพิจารณาถึงการนำผลการพัฒนาตนเองเชื่อมโยงไปสู่การมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น

ข้อเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. การแสดงบทบาท ติดตาม เยี่ยมเยียนร่วมสังเกตการสอน ประเมินการปฏิบัติจริง ระดับโรงเรียน ระดับชั้นเรียนของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่ เป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นการส่งสัญญาณถึงความเอาใจใส่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและตั้งใจ มุ่งมั่นจะพัฒนาครูเพื่อส่งผลกระทบต่อไปยังนักเรียน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน และมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ควรร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการดำเนินการพัฒนาครูโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนา มากกว่าการใช้วิธีการฝึกอบรม และควรใช้วิธีการฝึกอบรมให้น้อยที่สุดหรือใช้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

3. ควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการปฏิบัติที่เกิดจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ณ ชั้นเรียน ในแต่ละกลุ่มสาระ ให้มีโอกาสมานพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง โดยอาจใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นฐานในการดำเนินการ

ข้อเสนอต่อโรงเรียน

1. โรงเรียนเท่านั้นที่จะเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่าโรงเรียนสมควรจะต้องได้รับการพัฒนาเรื่องอะไรมากที่สุดเป็นลำดับแรก โรงเรียนจึงควรต้องมีกระบวนการ ประเมินสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาสู่เป้าหมายสูงสุดของโรงเรียนเป็นระยะ ๆ แล้วนำผลการประเมินนั้น มากำหนดเป็นเป้าหมายของการพัฒนาโรงเรียน

2. ทักษะภาษาอังกฤษ เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับนักเรียน การสร้างโอกาสการใช้ภาษาอังกฤษให้มากและบ่อยครั้ง จึงเป็นสภาพการณ์ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้มากที่สุด โรงเรียนจึงต้องสร้างโอกาสเช่นนี้ให้เกิดขึ้น การกำหนดให้ครูชาวไทยที่สอนในสาระต่าง ๆ มีการบูรณาการภาษาอังกฤษกับการเรียนการสอน จึงเป็นโอกาสที่ดีมาก

3. การใช้แรงกระตุ้นเร้าภายนอกจากสังคม จะเป็นเงื่อนไขทำให้ครูจำเป็นต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านภาษาอังกฤษ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนจึงต้องมีการชี้แจง แสดง นโยบาย ความมุ่งมั่น ที่สอดคล้องกันทั้งคณะผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระ กรรมการสถานศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพที่เข้มข้น จริงจังชัดเจนของโรงเรียน

4. การชี้แจง สร้างความเข้าใจ การยกตัวอย่างสถานการณ์ความสำเร็จทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองถึงสถานการณ์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการศึกษาใหม่ ทักษะภาษาต่างประเทศที่มากกว่าหนึ่งภาษา และทักษะที่เป็นอื่น ๆ สำหรับการดำรงชีพในยุคอนาคต

ที่ไม่อาจจะคาดเดาได้อย่างชัดเจน

5. การแบ่งปันวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ต้องสร้างความชัดเจนและความเป็นเอกภาพในแนวคิด ระหว่างครูผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ให้เกิดขึ้นให้ได้

6. โรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความพร้อม ได้แก่ ระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ระบบสื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับนักเรียน เป็นต้น

7. ผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องกำหนดตารางเวลาหรือสร้างโอกาสให้คณะครู รวมถึงกลุ่มครูที่มีลักษณะเป็นกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (PLC) ได้มีโอกาสพบปะกันอย่างเป็นระบบ ด้วยการอำนวยความสะดวกจากโรงเรียน ทั้งสถานที่ การนัดหมาย และสิ่งสนับสนุน เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ สร้างบรรยากาศทางวิชาการ สร้างบรรยากาศของความเอาใจจริงเอาใจของนโยบายโรงเรียนต่อการพัฒนาครูประจำการอย่างเข้มข้น จริงจังและต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

มนตรี แยมกลีกร, พงศ์เทพ จิระโร, และ วิลาวลัย โพธิ์ทอง. (2558). รายงานการวิจัยและพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ กลุ่มมาตรฐานสากลในเครือข่ายโรงเรียน EIS: English for Integrated Studies. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.).

Catherine C & Lewis. (2002). การศึกษาบทเรียน: A Handbook of Teacher-led Instructional Change. Research for Better Schools, Inc. Philadelphia, PA.

Murata Aki & Takahashi Akihiko. (2002). Vehicle to Connect Theory, Research, and Practice: How Teacher Thinking Changes in District-Level การศึกษาบทเรียน in Japan. ERIC/CSMEE Publications, 1929. Columbus, OH.